4 januari 2021

Allereerst de beste wensen voor 2021 voor u en uw college en gemeenteraad.

Om het nieuwe jaar goed in te luiden kunnen wij melden dat de oprichting van Islamitische Begraafplaatsen Nederland (IBN) als kerkgenootschap eindelijk een feit is. Bijgaand treft u de oprichtingsakte aan.

Namens de islamitische gemeenschap in Arnhem, die grotendeels wordt vertegenwoordigd door de ondergetekende moskeebesturen, doen wij bij dezen het formeel verzoek aan de gemeenteraad om op grond van de Wet op de Lijkbezorging (Wlb) paragraaf 3 (Bijzondere begraafplaatsen) een begraafplaats aan ons toe te wijzen (in beheer en eigendom) t.b.v. een Islamitisch begraafplaats. Dit is ook mede op uw verzoek.

Specifiek doen wij het verzoek o.b.v. artikel 38 (Wlb), die zegt het volgende;

"Een kerkgenootschap is gerechtigd tot het hebben van één of meer kerkelijke begraafplaatsen tot een zodanige uitgestrektheid, als overeenkomt met een redelijk deel van de grond, welke in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is. De gemeenteraad kan aan een kerkgenootschap op zijn verzoek toestaan, meer of grotere begraafplaatsen te hebben, onverminderd het recht van de andere kerkgenootschappen, bedoeld in de eerste volzin."

Dit artikel bestaat uit twee onderdelen. Het eerste is dat kerkgenootschappen het recht hebben op een of meer kerkelijk (lees Islamitische) begraafplaatsen met de bestemming begraafplaats. Het tweede is dat de mogelijkheid er is om meer of grotere begraafplaatsen te hebben, althans daar kan een verzoek voor worden gedaan bij de gemeenteraad.

Artikel 41 (Wlb) zegt ook: "Voor het in gebruik nemen van de bijzondere begraafplaats of van een deel daarvan is de toestemming van burgemeester en wethouders nodig. Deze toestemming wordt slechts geweigerd, indien niet aan de wettelijke voorschriften is voldaan."

Los van het wettelijk argument. willen wij u nogmaals de andere argumenten voorleggen waarom in onze ogen geen bezwaar kan zijn tegen het toewijzen van een Islamitisch begraafplaats in Arnhem en benadrukken dat de urgentie hoog is.

Er is nog voldoende beschikbaar grond met de bestemming begraafplaats
Belangrijk punt vanuit de Wlb is natuurlijk dat de uit te geven grond de juiste

bestemming heeft, uit ons eigen onderzoek blijkt dat er nog voldoende grond met de juiste bestemming beschikbaar is rondom Moscowa. Dat gedeelte wat in onze ogen beschikbaar is, wordt nu (deels) gebruikt als openbaar groen (o.a. hondenloslooppplaats) en als paardenwei (naastgelegen perceel). In Nederland is het al decennialang zo dat de cijfers van begraven willen worden terugloopt, men kiest steeds vaker voor crematie. Op dit moment is de verhouding ongeveer 70% crematie en 30% begrafenis. Het percentage dat zich laat cremeren loopt alleen maar op in de aankomende jaren. Vanuit die achtergrond kan de conclusie getrokken worden dat er nog voldoende grond beschikbaar is met de juiste bestemming voor een eigen Islamitische begraafplaats. Deze stelling wordt alleen maar gesterkt als je daarbij ook het aantal graven neem dat jaarlijks geruimd worden, m.a.w. er komt steeds meer ruimte beschikbaar.

Op grond van gelijkheid ook recht op een eigen begraafplaats

Op begraafpark Moscowa hebben zowel de Joodse als RK gemeenschap een eigen begraafplaats (in eigendom en beheer). Met deze wetenschap, en op grond van de Wlb, verzoeken wij de gemeenteraad om o.b.v. het gelijkheidsbeginsel ook een begraafplaats toe te kennen aan de Islamitische gemeenschap (kerkgenootschap IBN). Wij zien niet in waarom daar eventueel onderscheid in gemaakt zou moeten worden. Wij vragen dus als Islamitische gemeenschap om minimaal dezelfde behandeling daarin. Sterker nog als je kijkt naar de inwoners van Arnhem en hun denominaties dan zou het wel heel vreemd zijn als de Islamitische gemeenschap geen eigen begraafplaats toegewezen zou krijgen. Temeer omdat deze bevolkingsgroep nog steeds groeiende is en omdat je binnen het Islamitische geloof alleen kunt kiezen voor een begrafenis, net zoals dat geldt voor de Joodse gemeenschap.

Uit kosten- en besparingsoverweging

Het uitgeven van een begraafplaats zou op zichzelf niets moeten kosten voor de gemeente. Eventueel zou dat zelfs geld kunnen opleveren voor de gemeente bij overdracht. Structureel levert dat ook een besparing op voor de gemeente wanneer zij de grond overdraagt aan een kerkgenootschap. De ambtenaren hebben ons ook laten weten dat er grote voordelen (geen administratie en onderhoud) zijn wanneer de grond wordt overgedragen aan het kerkgenootschap.

Verder is er met de recente jurisprudentie (uitspraak Hoge Raad 19 juni 2020) een nieuw financieel vraagstuk daar waar het gaat om de dekking van de kosten. In de vorm die de gemeente heeft gekozen met Moscowa weten wij niet precies wat het financieel nadelig effect zal zijn. Wel lezen wij in de beheersverordening Moscowa Arnhem 1994 in artikel 23 dat de gemeente van een deel van de graven verantwoordelijk is voor het onderhoud en beplanting.

In de uitspraak (ECLI:NL:HR:2020:1070) geeft de gemeente aan dat het beheren van gemeentelijke begraafplaatsen en het uitgeven van grafrechten een overheidstaak is, waarbij overheidsbevoegdheden gebruikt worden. Daarom zou de gemeente alle betaalde BTW gecompenseerd kunnen krijgen vanuit het BTW compensatiefonds. (dat scheelt 21 % in de kosten). Er wordt door de gemeente ook een duidelijk onderscheid aangewezen ten aanzien van de bijzondere begraafplaatsen. Onterecht zegt de Hoge Raad. Kerkgenootschappen en privaatrechtelijke personen verrichten op begraafsplaatsen exact dezelfde prestaties als een gemeente en zijn daartoe ook prima in staat. Zij verrichten daarmee ook geen overheidsbevoegdheden, waarmee het niet bij uitstek een taak is van de overheid. M.a.w. dus geen BTW compensatie.

Als deze procedure straks met het oordeel van gerechtshof Amsterdam definitief wordt beslecht, kan er – afhankelijk van de uitkomst – in beginsel tot 5 jaar (vanaf het moment van de uitspraak van gerechtshof Amsterdam) terug verzocht worden om aanvullende bijdragen uit het BCF (of nog verder in het verleden als de gemeente daarover afspraken heeft gemaakt met de inspecteur). Gelet op deze uitspraak denken wij juist dat het vanwege kostenoverweging geen slecht idee is om begraafplaatsen aan derden (kerkgenootschappen) uit te geven.

Vanuit menselijk oogpunt en urgentie
De oproep van Arnhemse moslims om begraven te kunnen worden conform de Islamitische richtlijnen is met de coronacrisis alleen maar nog nijpende geworden. Het afgelopen jaar hebben wij gezien dat de families en dierbaren van overledene moslims in grote onzekerheid verkeren, er is en was grote paniek onder hen. Men heeft nooit stilgestaan dat de situatie zich zou kunnen voordoen dat de overledene niet of nauwelijks gerepatrieerd zou kunnen worden. De coronacrisis heeft daarin veel leed veroorzaakt onder deze families. Het is extra wrang omdat de keuze van repatriëring vaak toegepast wordt als noodmaatregel omdat je geen andere keuze hebt. En dan blijkt de coronacrisis daar ook nog een stokje voor te steken. Kortom groot paniek was en is er nog steeds binnen de moslims. De urgentie is zeer hoog. Het College van B&W (en gemeenteraad) heeft de sleutel in handen om dit soort leed tegen te gaan. Want de overgrote deel van de Arnhemse moslims wil in Arnhem begraven worden conform de Islamitische richtlijnen. Samen met IBN wil zij dat borgen.

Graag vernemen wij op een zo'n kort mogelijk termijn een reactie van u wat de mogelijkheden zijn tot het overdragen van een locatie, met de juiste bestemming, waarop een Islamitisch begraafplaats gerealiseerd kan worden. Er zijn meerdere gesprekken gevoerd met u en uw ambtenaren over dit onderwerp. De meeste vragen van uw zijde zijn in onze ogen reeds beantwoord (ook hebben wij diverse potentiele locaties aangedragen). Wij zijn van mening dat de gemeente voldoende informatie heeft om een geschikte locatie aan te kunnen wijzen. Een locatie binnen of rondom Moscowa

ligt het meest voor de hand gelet op de bestaande bestemming. Hopelijk deelt u het gevoel van urgentie met ons, er is al veel kostbare tijd verloren gegaan.

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,
mede namens de moskeebesturen en hun achterban

* Al Fath Moskee
* Turkiyem Moskee
* Stichting Islamitisch Centrum Arnhem-Zuid
* Ayasofya Moskee
* Bosnische Moskee
* Islamitisch Cultureel Centrum Nour Al Houda

[redacted] (vice-voorzitter IBN)